

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2408-

15.09.2023

Representantforslag 251 S fra stortingsrepresentantene Kristjánsson og Moxnes om å tette smutthull i innleieregelverket ved å presisere begrepet tillitsvalgt i arbeidsmiljøloven

Jeg viser til Stortingets brev av 15. juni 2023 der det er bedt om min vurdering av representantforslag 251 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Mímir Kristjánsson og Bjørnar Moxnes (Dokument 8:251 S (2022-2023)).

Representantforslaget omhandler begrepet «tillitsvalgt» i arbeidsmiljøloven § 14-12 andre ledd. Bestemmelsen gir virksomheter som er bundet av tariffavtale inngått med fagforening med innstillingsrett mulighet til å inngå avtale om innleie med de tillitsvalgte. Forslagsstillerne mener gjeldende rett åpner for omgåelse av innleieregelverket, og foreslår at begrepet presiseres til kun å omfatte tillitsvalgte som er knyttet til den fagforeningen med innstillingsrett som er part i tariffavtalen. Representantforslaget omhandler også forslag om presisering av begrepet «tariffavtale» i arbeidstvistloven.

Inngangsvilkåret for lovlig innleie etter arbeidsmiljøloven § 14-12 andre ledd er at innleievirksomheten er bundet av tariffavtale med en fagforening med innstillingsrett etter arbeidstvistloven, det vil si fagforening med minst 10.000 arbeidstakere som medlemmer. Hensikten bak dette vilkåret er å sikre seriositeten til de virksomhetene som kan inngå lokal avtale om innleie. Det er grunn til å tro at virksomheter som er bundet av slike tariffavtaler generelt er seriøse og profesjonelle både med hensyn til å innrette seg etter gjeldende regler og til å forhandle og drøfte med sine tillitsvalgte.

Dersom inngangsvilkåret om tariffavtale på høyt nivå er oppfylt, åpner bestemmelsen for at det kan inngås lokal avtale om innleie. Avtalen må inngås med tillitsvalgte som til sammen representerer et flertall av den arbeidstakerkategorien innleien gjelder.

Loven stiller ikke krav om at avtale må inngås med fagforeningstillitsvalgte. Det sentrale er at den tillitsvalgte representerer et flertall av arbeidstakerne i den arbeidstakerkategorien innleien gjelder. Som det fremgår av forarbeidene er vilkåret gitt «for å sikre at den tillitsvalgte er representativ for innleierens (oppdragsgiverens) tilsatte i forhold til den gruppe arbeidstakere det er tale om å leie inn», jf. Ot.prp. nr. 70 (1998–1999) punkt 6.3.3.4.

Som jeg tidligere har gitt uttrykk for i mine svar til Stortinget, mener departementet at lovens tillitsvalgtbegrep etter omstendighetene også kan omfatte andre valgte representanter for de aktuelle arbeidstakerne enn fagforeningstillitsvalgte. Jeg vil understreke at mine uttalelser er generelle og kun knytter seg til hvordan lovens tillitsvalgtbegrep skal forstås. Hva som nærmere kreves for at den tillitsvalgte skal kunne sies å representere de aktuelle arbeidstakerne i spørsmål om innleie, beror på en konkret vurdering. Partene må også være oppmerksomme på eventuelle forpliktelser som følge av tariffavtalen.

Regjeringen ønsker et organisert og trygt arbeidsliv der hele, faste og direkte stillinger er den klare hovedregelen. Et slikt arbeidsliv gagnar både arbeidstakerne, virksomhetene og samfunnet for øvrig. Det er nå gjennomført sentrale og viktige innstramminger i regelverket for inn- og utleie av arbeidskraft fra bemanningsforetak, jf. Prop. 131 L (2021-2022), herunder et geografisk og bransjemessig forbud mot innleie og oppheving av adgangen til innleie basert på at «arbeidet er av midlertidig karakter».

Den gjenstående avtaleadgangen i § 14-12 andre ledd gir en viss adgang for partene i tariffbundne virksomheter til selv å avklare om innleie er et egnet virkemiddel på arbeidsplassen, samtidig som de må forholde seg til de nærmere vilkårene i loven og eventuelle andre forpliktelser på området. Regelen sikrer at de som blir berørt får innflytelse på beslutninger om innleie, og kan også stimulere til økt fagorganisering og tariffavtaledekning. Etter min vurdering er det ikke hensiktsmessig med ytterligere innstramminger nå utover de rammer som ligger der i dag. Jeg ser heller ikke behov for en lovmessig klargjøring av tariffavtalebegrepet. Begrepet er definert i arbeidstvistloven § 1 bokstav e, og nærmere presisert gjennom rettspraksis fra Arbeidsretten.

I samarbeid med partene vil vi følge nøye med på utviklingen på disse områdene og på hvilken virkning regelendringene får. Dette gjelder også bruken av avtaler med tillitsvalgte om innleie etter arbeidsmiljøloven § 14-2 andre ledd.

Med hilsen

Marte Mjøs Persen

VEDLEGG 2

Til: Statsråd Tonje Brenna, Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Vedrørende dokument 8:251 S (2022-2023)

Det er stilt spørsmål om forståelsen av Arbeidsmiljølovens § 14-12 (2) og praksis knyttet til denne;

«I virksomhet som er bundet av tariffavtale inngått med fagforening med innstillingsrett etter arbeidstvistloven kan arbeidsgiver og tillitsvalgte som til sammen representerer et flertall av den arbeidstakerkategori innleien gjelder, inngå skriftlig avtale om tidsbegrenset innleie uten hinder av det som er bestemt i første ledd.»

Ved Stortingets behandling av denne paragrafen, var det en felles forståelse om at bestemmelsen er ment å legge til rette for avtaler om innleie innenfor det organiserte arbeidsliv. Gitt en utvikling i praksis hvor fagforeningens rolle undergraves i forbindelse med avtaler om innleie, hva er statsrådets vurdering av dette?

Ber om at svar sendes til komitesekretær Berit Skovly, berit.skovly@stortinget.no

Med vennlig hilsen

Tuva Moflag

saksordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/3905-

14. november 2023

Svar på spørsmål fra Arbeids- og sosialkomiteen i forbindelse med representantforslag 251 S (2022-2023)

Arbeids- og sosialkomiteen har stilt følgende spørsmål:

Ved Stortingets behandling av arbeidsmiljøloven § 14-12 andre ledd, var det en felles forståelse om at bestemmelsen er ment å legge til rette for avtaler om innleie innenfor det organiserte arbeidsliv. Gitt en utvikling i praksis hvor fagforeningens rolle undergraves i forbindelse med avtaler om innleie, hva er statsrådets vurdering av dette?

Svar:

Skjerpingen av bestemmelsen i 2019 – med krav om at virksomhetene må ha tariffavtale med fagforening med innstillingsrett – innebar en betydelig styrking av fagforeningenes rolle og det organiserte arbeidslivet. Intensjonen bak lovendringen var å sikre at avtaleadgangen forbeholdes virksomheter med tariffavtale på høyt nivå. Det var aldri intensjonen å legge til rette for at fagforeningstillitsvalgte bevisst skulle forbigås i tariffbundne bedrifter.

For regjeringen er det viktig å legge til rette for et godt partssamarbeid og økt bruk av tariffavtaler. Tariffavtalens fremtredende rolle i norsk arbeidsliv må bevares og styrkes. Hovedavtalene og underliggende tariffavtaler bidrar til at partene kan komme frem til gode løsninger lokalt, samtidig som det kollektive styrkeforholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker ivaretas. Samspillet mellom lov og tariffavtale utgjør et helt sentralt trekk ved vår arbeidslivsmodell, også på dette området. Jeg legger til grunn at partene i arbeidslivet er enig med meg i dette.

Nå har vi også foretatt en kraftig innstramning i øvrige muligheter for innleie som innebærer at det å ha tariffavtale med en stor fagforening får enda større betydning når det gjelder innleie.

I virksomheter som har tariffavtale med fagforening med innstillingsrett forutsetter jeg at det legges til rette for god dialog mellom arbeidsgiver og de tillitsvalgte, og at man på arbeidsplassen finner gode løsninger på spørsmål som berører arbeidstakerne. De sentrale parter har et ansvar for å bidra til dette, og til å bygge opp under en god dialog og godt partssamarbeid i saker om innleie.

Regjeringen er opptatt av at det organiserte arbeidslivet skal styrkes. Etter min mening skjer dette best gjennom samspillet mellom lov- og avtaleverk og at tariffpartene på høyt nivå gis ansvar for å løse utfordringer framfor å frata partene denne muligheten gjennom lovgivning. Det er etter Regjeringens syn i tråd med den norske arbeidslivsmodellen.

Jeg er opptatt av at regelverket ikke misbrukes eller omgås, og vil følge nøye med på utviklingen og praksis på dette området. Jeg vil derfor over nyttår invitere partene i arbeidslivet til et møte for å diskutere praktiseringen av bestemmelsen, samspillet mellom lovens bestemmelser og tariffavtalene og eventuelle behov for presiseringer. Her vil vi også diskutere behovet for en bred gjennomgang av arbeidsmiljølovens bruk av begrepene «tillitsvalgt» og «tariffavtale». I den forbindelse viser jeg til veilederen som er utarbeidet og hvorvidt det kan være formålstjenlig å gjøre presiseringer i denne. Dette vil jeg vurdere i dialogen med partene.

Med hilsen

Tonje Brenna

Kopi: Komitesekretær Berit Skovly